

UTFLYKTSGUIDE: Riebnesgájsse

Höjd 1 137 m ö.h. WGS84 66°29'57.5"N 17°3'21.4"E58447 SWEREF99 TM (NORD, ÖST) 7377070, 591470

Det är en mäktig syn att blicka ut från toppen av Riebnesgájsse. På vardera sida ligger sjöarna Riebnes och Hornavan. Det finns flera sätt att nå hit. Att följa Kungsleden är en väg.

Hur man tar sig dit: Från Jäckvik via Kungsleden ca 20 km. En kortare vandrarsträcka är möjlig, men det innebär att man anlitar båtskjuts till startpunkt vid sjön Riebnes. Det är även möjligt starta vandringen i Tjärnberg med en sträcka på ca 15 km till toppen.

Stig: Vandringen från Jäckvik sker genom björk- och tallurskog vid sjön Hornavan. Vid Kapellströmmarna, 5 km efter start, finns en roddled på 300 meter. Man måste alltid se till att det finns en båt på varje sida om vattnet. Det kan innebära att rodden måste göras tre gånger. Roddbåtarna sköts av Länsstyrelsen i Norrbotten.

Svårighetsgrad: Medelsvår och lätt. Den sista stigningen upp till toppen delvis brant beroende på vilken sträckning man tar. Rekommenderas för barn, men med tanke på vandringens längd kanske man ska övernatta? På Tjiddtjåkvälle nedanför toppen finns många fina platser nära små sjöar med friskt vatten.

Utrustning: Kängor / stövlar rekommenderas. Kan förekomma blötare partier. Gardera gärna med extra matsäck, myggmedel och regnkläder.

Skydd: Finns ej.

Djur: Kanske seglar fjällvråken över trädtopparna eller fjällsidan? Eller en kungsörn? Här finns många fåglar såsom tjäder, dalripa, tornfalk, lavskrika och bland djuren exempelvis räv, hare, älg och ren. Björn finns, men det är ytterst sällsynt att få syn på en. Ta gärna med en kikare på turen och ge allt litet tid.

Vilda blommor: Många! Ta med en flora och upptäck.

Mer om Kungsleden:
www.svenskaturistforeningen.se/guider-tips/omraden/kungsleden/

Kungsleden 3,5 km från toppen.

Vy från toppen av Riebneskaise.

Båtskjuts på Riebnes.

Öster om Riebnesgájsse ligger Riebnes. Sjön är långsmal och omges av en fjälldalgång. I nordöst ligger ett bergsområde (Njássja) med Kietsekaise / Giettsegájsse 1 090 m ö.h. och Gångna 923 m ö.h. I sydvästlig riktning finns det utsträckta Tjiddtjåkvälle och en rad fjäll med höjder på närmare tusen meter över havet. Precis som Hornavan sträcker sig Riebnes i nordvästlig / sydöstlig riktning. Vad själva ordet *riebnes* betyder är oklart, men mot ledning av andra namn med ändelsen *-nes/-nis* kan det avse fjälltopp på kanten av ett fjällmassiv, enligt Samiskt Språkcentrum.

Vandringen till toppen av Riebnesgájsse längs Kungsleden. Därefter tillkommer fri vandring ca 3,5 km. Vid klart väder ser man de höga fjällen i Norge och inte minst Tjiddtjåkgájsse 1 586 m ö.h. På bilden vandring västerut på Tjiddtjåkvälle.

Riebnes ingår i Skellefteälvens huvudavrinningsområde och reglerades för kraftproduktion 1973. Den är 42 meter djup och till ytan 63,3 kvadratkilometer. Sjön är dämd med totalt 13 meter. De flesta som vistas vid sjön kommer via Riebnesluspen och vidare med båt. Området har fina öring- och rödingvatten. Fyra av Arjeplogs kommuns totalt åtta flugfiskesträckor finns här. Enda fasta bosättning vid sjön är i Hárrok och Vuonatjviken. Riebnesgájsse är en del av Hornavan-Sädvajaure fjällurskog naturreservat.

Tjärnberg: Eftermärkning av kalvar och urval av äldre djur till slakt. Semisjaur-Njarg sameby bedriver renskötsel i området.

För renskötseln betraktas området i närheten av Riebnesgäjsse sedan flera hundra år som sk trivsel- och kalvningsland. Det tillhör Semisjaur-Njargs sameby och är vår-, sommar- och höst-betesland för dem. De senaste åren har dock klimatförändringarna börjat synas allt mer tydligt. Anders-Erling Fjällås, Semisjaur-Njarg sameby berättar:

”Vi har kunnat följa kraftiga svängningar i väderlek. För kunde det blåsa hårt, nu är det halvorkan. På vintern kan temperaturen växla mellan varmt och kallt på ett dygn, ena dagen minus trettio och nästa dag kan det vara blida. Den ökade värmen har också fått fästingen att förflytta sig norrut. De har funnits vid kusten ett tag, men jag hoppas att fjällbyarna ska klara sig”. En annan oro är det istäcke som allt oftare bildas. Det blir en hårdpackad isskorpa där renarnas luktsinne inte alltid räcker till för att hitta det som är ätligt. Dessutom kan det vara svårt att gräva fram betet.

Källa: Rennäringsens markanvändningsdata www.sametinget.se
Reportage: www.silvrevagen.com/2017/10/klimatforandring-andrar-renskotseln/

För att nå toppen av Riebnesgäjsse går det bra att starta i Jäckvik. I Lövmokk passerar man stenresterna av det gamla kapellet. Det uppfördes ursprungligen 1777 för att ersätta kapellet i Silbojokk.

En glimt historia. Det stora antalet vargar på 1800-talet var en plåga för djur och människor. Statistik från enbart ett enda år, 1839, visar att det dödades 555 vargar i hela landet och de allra flesta i norr. Enbart i Arjeplogs socken dödade varg i medeltal 1 i 150 renar varje år mellan 1889 till 1893. Därmed blev vargrännare ett begäp. Det var en person som kunde ta upp jakten på en varg med sina skidor och ett spjut. I Vuonatjviken, vid sjön Riebnes, fanns flera skickliga vargrännare.

Tage Johansson berättade 2015 hur hans farfar Abraham var lapptillsyningsman

inom Arjeplog socken. Han satt också en tid som nämndeman och tjänstgjorde som tingstolk. Därtill jagade han varg. ”Vargrännarna var otroligt skickliga när de kunde spåra varg och få ut dem i lössnölandet”. Idag går det långt mellan gångerna när man får syn på en varg i Vuonatjviken. Men det händer. Det hornprydda vargspjutet från forna tider får dock hänga kvar på sin plats. I Vuonatjviken passerar Kungsleden. Här finns stugby och restaurang. Man erbjuder båtskjuts för de som önskar ta sig vidare över sjön Riebnes.

Vad innebär allemansrätten?

Den unika allemansrättens grundregel är **inte stora – inte förstöra**. Här något att tänka på:

- Du får vandra nästan överallt förutom på tomter, planteringar och vid bostadshus.
- Du får ta nedfallna kottar och löst liggande pinnar och grenar på marken som ved till elden. Men det är inte tillåtet att hugga eller såga ner träd eller buskar, eller att ta ris, grenar eller näver från levande träd. Det är heller inte tillåtet att använda vindfallen som ved.
- Du får inte jaga, störa, fånga eller skada djur, ungar, bon eller ägg. Hundar får inte vara lösa tiden 1 mars till 20 augusti när djuren har ungar. Även annan tid på året måste hunden hållas under sådan tillsyn att den hindras från att förfölja vilt och ren.
- I Arjeplogs fjäll och skogar behövs särskild hänsyn tas till renskötseln. Upplev renarna på avstånd. Respektera renskötarnas arbetsplatser och privatliv vid visten och renhagar. Om du hamnar i en renflyttning håll dig undan och gör så lite väsen av dig som möjligt tills hjorden passerat.

- Du får fritt plocka vilda blommor, bär och svamp. Kolla först vilka växter som är fridlysta. I reservat eller nationalpark gäller särskilda bestämmelser. Att knacka loss sten ur berg eller hugga in sitt namn i berghällar är inte tillåtet. Enstaka mindre lösa stenar kan man plocka med sig.
- Ser du skräp i naturen – ta gärna med det, om det är möjligt!

Källa: www.naturvardsverket.se. Ladda gärna ned skriften: "Fridlysta växter och djur i Sverige" (2012).

Natura 2000

Natura 2000 är ett nätverk av Europas allra mest värdefulla naturområden. I Arjeplogs kommun finns 22 områden däribland Akkelis, Björknäs, Daita, Granberget, Hornavan-Sädvajaure, Laisalden, Laisälven, Långsjön-Gåbrek, Märkberget, Nimtek, Pieljekaise, Piteälven, Rakåve, Ramanj, Stäkke-Bårgå, Sulitelma, Tjeggelvas, Tjälmejaure,